

גיליון הורים פרשת וַאֲתַחֲנַן

שלום להורים היקרים, פרשת ואתחנן נפתחת בתפילות משה רבנו להיכנס לארץ ישראל והסירוב של הקב"ה להעתר לתפילותיו, משה רבנו מצווה את עם ישראל להתחזק בשמירת המצוות ולזכור את מעמד הר סיני, הוא מזהיר את עם ישראל מסכנת השחיקה בעבודת ה' לאורך השנים "ונושנתם בארץ" והדרך למנוע את זה. משה רבנו מקצה ערי מקלט בעבר הירדן המזרחי ולאחר מכן נלמד שתי פרשיות חשובות: עשרת הדיברות ופרשת "שמע ישראל". בסוף הפרשה משה רבנו מזהיר את עם ישראל מהשפעת הגדול שיסית אותם מן הדרך ואת החובה להשמיד את הגוים לאחר כיבוש הארץ ולמנוע את הקשר לגוים בארץ ישראל עפ"י מצוות "ולא תקינם".

לקראת השבת מצורפים שבעה סיפורים. מומלץ להכין את המסר בהתאם לנדרש עם ילדכם. שבוע טוב ושבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

לאחר חורבן בית המקדש בתשעה באב אנו נמצאים בשבת נחמו. והרי האדם יכול לפול למשבר איך הקב"ה עזב אותנו ונתן לגויים להחריב את בית מקדשנו. חובה עלינו לזכור ש"בכל צרתם לו צר". לקב"ה יש צער מגלויות עם ישראל ושמח לקראת המפגש עם עם ישראל השב לארץ. משל היה מלך אחד שהיה לו בן יחיד והבן סר מהדרך הטובה, וכמה שהיה אביו המלך מוכיחו לא הועילו דבריו, פעם אחת כעס עליו המלך כעס גדול והוציאו מביתו וגרשו למרחקים וזרקו במדבר שמש, והנה הבן ראה את עצמו שנמצא במדבר שומם ואין לו לא לחם ולא מים, לא בגד ולא בית. הרגיש הוא בצער הגדול והיה הולך ובוכה באותו מדבר ואינו יודע להיכן הוא הולך, והרעבון והצימאון הציקו לו מאד, לאחר שלשה ימים הגיע הבן לכפר אחד ודפק על דלת אחד הבתים, יצא משם זקן אחד ושאל אותו לחפצו אמר לו שהוא רעב ושירחם עליו ויתן לו מה לאכול, שאל אותו הזקן מה תתן לי בתמורה לאכילה ושתייה? השיב לו הבן אין לי מאומה אלא אם תתן לי לחם לאכול אעבוד אצלך בחנם, תיכף קיבלו הזקן והנער החל לעבוד אצלו, לאחר זמן קצר שכח הנער שהוא בן מלך. לאחר כמה שנים מת אותו כפרי זקן, והיה לו בן אחד שהיה בליעל ואכזר גדול, והוא היה לוחץ את בן המלך בעבודה קשה וביסורים נוראים, עד שבן המלך קץ בחייו וביקש את נפשו למות, באותו זמן בא למלך געועים על בנו, קרא המלך ליועציו ומשרתיו לקום ולחפש את בנו האובד, תיכף קם המלך עם פמלייתו והיו מהלכים ממקום למקום, ובכל מקום שנכנסו היו מכריזים שכל מי שיש לו דין ודברים עם חברו, או עבד עם אדונו, או שיש לו בקשה מהמלך, יגש אליהם ויפתרו לו את כל בעיותיו, וכך הלכו ממקום למקום, עד שהגיעו לאותו כפר שבן המלך נמצא שם, כששמע בן המלך את הכרוז, הלך גם הוא לפני המלך ופמלייתו, וכשבא לפני המלך הסתכל בו המלך והכירו, שאל אותו המלך מה בקשתו, סיפר לו שהוא עובד אצל כפרי אחד, ובזמן שאביו הזקן היה חי היה נותן לו לחם חוקו, ועתה אפילו לחם צר ומים לחץ אינו מקבל, ועל כן אדוני המלך אבקש ממך לדבר אתו שיתן לי לחם לאכול ולא יצער אותי, כששמע המלך את דברי בנו לא יכל להתאפק ובכה בדמעות שלישי ואמר לבנו, בני, בני האם שכחת בן מי אתה, והרי במקום שתבקש לחם לאכול תבקש לחזור לבית אביך וממילא יהיו לך את כל הטובות שבעולם. הנמשל אנשים בוכים על בעיות פרטיות ללחם ועל פרנסה וגו', ואומר להם הקב"ה: במקום לבכות על המחיה ועל הכלכלה, תבכו ותבקשו לחזור לאביכם שבשמים ותבכו על גלות השכינה, ואז אבנה לכם את בית המקדש, וממילא יהיו לכם כל הטובות שבעולם.

סיפור ב' לשולחן שבת

כתוב בפרשת שמע שבפרשת "ואתחנן" "ובכל מאדך" ומפרש רש"י "ובכל מאדך" בכל מדה ומדה שמודד לו בין במדה טובה בין במדת פורענות. הרה"ק רבי שמעון מניקלשבורג ז"ל שאל פעם את רבו המגיד הקדוש ממזריטש ז"ל, איך אפשר לקיים את דברי "חז"ל חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה?" השיב לו המגיד שילך לבית המדרש וימצא שם את תלמידו הרה"ק רבי זושא מהאניפולי זיע"א, והוא ילמד אותו כיצד מקיימים את דברי המשנה, שכן רבי זושא היה כל ימיו עני מדוכא ומצבו היה דחוק מאד. הלך ר' שמעלקא לר' זושא, וסיפר לו שהרבי שלחו אליו שיפרש לו את דברי המשנה. פתח ר' זושא ואמר: תמיהה גדולה בעיני על רבינו שציוה לשאול דווקא אותי על דבר זה, שאלה זו יש לשאול אדם שעבר עליו איזה דבר רע אפילו רגע אחד, ולי יש ב"ה כל טוב מיום הוולדי ועד היום, ומנין אוכל לדעת ענין של קבלת הרע בשמחה, במידה כזו שלא ירגיש כלל רעה

סיפור ג' לשולחן שבת

בפרשת השבוע התורה מזהירה את האדם שמרוב עושר ישכח את הקב"ה: "הַשְּׂמֵר לָךְ פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, לְבַלְתִּי שָׁמֵר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקֹּתָיו ... פֶּן תֹּאכַל וְשִׂבְעָתָהּ, וּבְתִים טוֹבִים תִּבְנֶה וְיִשְׁכַּחְתָּ. וּבְקָרְךָ יִצְאָנֶךָ יִרְבְּנוּ וְכֶסֶף יִרְבֶּה לָּךְ ... וְרַם לְבָבְךָ, וְשִׁכַּחְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ הַמּוֹצִיאֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם ...".

בילקוט שמעוני למגילת רות (תר"א) מובא המדרש הממחיש שכשהאדם מתעשר הוא שוכח את הקב"ה ועד כמה צריך להיזהר כאשר אתה מגיע לעושר שלא לשכוח את הקב"ה שנתן לך אותו...

מעשה בחסיד אחד שקיבל על עצמו שלא יקבל שום מתנה מכל אדם, והיה לו בגד אחד וסדין אחד, וכל הלילה היה צועק ובוכה ומתחנן לבורא עולם שיעזור לו.

פעם אחת נגלה אליו אליהו הנביא זכור לטוב בדמות ערבי, ועמד מולו ואמר לו: " רצונך שאלווה לך שני מטבעות כסף, ובהם תהיה נושא ונותן בסחורה וממנה תחיה?". הסכים וקיבל ממנו, וקנה בהם חפצים והרוויח בהם, וכן ליום שני וליום שלישי, ולא יצאה השנה עד נהיה לעשיר גדול, ושכח זמן חסידותו ותפילותיו...

אמר הקב"ה לאלהיו: "חסיד אחד היה לי בעולמי והרחקת אותו ממני!"

הלך אליהו ומצא את החסיד עסוק בעסקיו, אמר לו: "אני הוא שנתתי לך שני מטבעות כסף, הגיעה העת שאני צריך אותם". חיפש החסיד אחריהם ונתנם לו. לאחר מכן ירד החסיד מנכסיו וכל ממונו ירד לטמיון, ישב ובכה כבתחילה. חזר אליו אליהו זכור לטוב ואמר לו: "מה אתה עושה?"

אמר החסיד לאלהיו הנביא: "אוי לו לאותו האיש שנהפך עליו הגלגל וירד מנכסיו..."

שאל אותו אליהו: "נשבע אתה אם מחזירים אותם אליך, שתשמור זמן חסידותך ותפילתך?" קיבל החסיד על עצמו את דברי אליהו ונתן לו שני המטבעות ועשה בהם מסחר והעשיר שוב...

סיפור ד' לשולחן שבת

בפרשת שמע שנמצאת בפרשתנו ה נאמר קודם "ושננתם לבניך" ואח"כ "ודברת במ". ויש להבין: הסדר היה צריך להיות הפוך: קודם שהאבא ילמד בעצמו ואחר כך ישנן לבנו?

ועוד, בהמשך, נאמר ציווי דומה, אבל הוא פותח בלשון רבים "ולמדתם" ומסיים בלשון יחיד "בשבתך בביתך". מדוע?

משיב חכם "השרידי אש": הכתוב בא ללמדנו את יסוד היסודות בחינוך ילדינו: דוגמא אישית.

לעיתים תכופות חולפים אצל הילדים ההרהורים האם העונש שגזר עלי אבי אף הוא נזהר במעשה זה!?

במילים אחרות: "האם במידה שמוודד לי הוא גם מודד לעצמו?"

לפיכך לימדה תורה - "ושננתם לבניך" = איך היא הדרך לשנן להם? - "ודברת במ בשבתך בביתך"...

דהיינו, גם אם תכביר מילים לחנך, מה שייקלט אצל הילד הוא המראה כיצד אתה בשבתך בביתך...

ומובא משל:

מוכר כובעים התנמנם ביער וכשהתעורר גילה שכובעיו נעלמו חוץ מכובעו שלו. על העצים הקופים כשהכובעים לראשם. האיש נופף באגרופיו, והקופים אחריו.

חשב המוכר מה לעשות.

התחיל לטפס על העצים והקופים טיפסו מעלה

התחיל לצעוק עליהם - והקופים צעקו חזרה

כל תנועה שלו - קוף אחרי בן אדם...

האם יש רעיון כיצד לגרום להם להחזיר לי את הכובע? הרי הם נמצאים על העץ - שאל את עצמו מוכר הכובעים.

פתאום הבריק במוחות רעיון - הרי הם כמו ילדים שמחקים את ההורים .....

מיד הוא השליך את כובעו ארצה וכל הקופים השליכו אותם לארץ בעקבותיו...

מיד לאחר מכן כל הכובעים היו בידיו.

מבאר המהרי"ל את הגמרא בסנהדרין צ"ד: אודות תקופת הזוהר שבימי חזקיהו מלך יהודה שכל תינוק ותינוקת היו בקיאים בדיני נגעים ואהלות (ההלכות החמורות והקשות ביותר) - אין הכוונה שהתינוקות למדו מפי רבם את ההלכות הללו ודקדוקיהן, אלא מכיוון שההורים היו תלמידי חכמים, הילדים למדו ממה שראו בבית...

סיפור ה' לשולחן שבת

משל למלך אחד שיצא עם בני לווייה ליער לצוד צייד, וכדי להקל על עצמו לכבש בגדים פשוטים, פתאום התחיל לרדת עליהם גשם שוטף, וכל שרי המלוכה נתפזרו לכל עבר למצוא להם מקום מחסה, והמלך נשאר לבדו בסכנה גדולה, מחמת ריבוי הגשם רץ המלך ביער וחיפש גם הוא מקלט, עד שמצא בית כפרי אחד ונכנס לתוכו, קיבלו הכפרי בסבר פנים יפות נתן לו בגדים להחליף, האכילו והשקהו מאכלים פשוטים משלו, הסיק את התנור והשכיב על ידו את המלך לחמם את גופו הקופא מקור, נרדם המלך ושנתו ערבה לו מאוד שלא טעם טעם שינה מתוקה כזו מימיו. והשרים חיפשו את המלך עד שמצאוהו ישן בבית הכפרי, ביקשוהו שיחזור עמם ולא רצה, אמר להם המלך בשעה שהייתי בסכנה ברחתם כולכם וכל אחד חשב רק על עצמו, רק הכפרי הזה הכניסני לביתו, האכילני והשקני וישנתי אצלו שינה מתוקה שכמותה לא טעמתי מימי, עתה איני נוסע אלא בעגלתו של הכפרי ובאלה הבגדים הפשוטים שהכפרי נתן לי.

סיפור ו' לשולחן שבת

מדוע דווקא לאחר ט' באב בפרשתנו קוראים את הקריאה של תשעה באב ומיד לאחריה עשרת הדיברות? קריאת עשרת הדיברות היא קבלה מחדש של התורה לאחר הורבן וזאת על מנת שלא נטעה שוב ובשנה הבאה נדרש להתאבל שוב על בניין בית המקדש... שהרי דור שלא נבנה בימיו כאילו נחרב בימיו. כל אחד מעם ישראל צריך לעצור ולבחון כל הזמן היכן הוא עומד ומכל נפילה לחשוב כיצד הוא קם. נביא סיפור יפה הממחיש זאת היטב: בלילה אחד בשדה התעופה. יוסי, שנותרו לו מספר שעות עד לטיסה, החליט לנצל את הזמן האבוד לפיכך הלך וקנה שקית עוגיות מאחת החנויות בשדה התעופה, מצא מקום להתיישב בבית הנתיבות ושקע בספר שהביא עימו מהבית. לפתע הבחין בזווית העין באיש היושב לידו. בחוצפה שאין כדוגמתה, לוקח האיש עוגייה או שתיים מהשקית שבינייהם. הוא בתחילה ניסה להתעלם ממנו ולא לעשות סיפור מהעניין. הוא המשיך לכרסם את העוגיות והסתכל בשעון. גנב העוגיות עז המצח המשיך לחסל את העוגיות שלו, והוא חש שעצבנותו הולכת וגוברת ככל שהדקות עוברות. הוא חשב, "אם לא הייתי כל כך נחמד, הייתי סותר לו על פרצופו!..." יוסי לא נתן שיכלו את ממונו ועוד מול עיניו... ועל כל עוגייה שהגנב לקח, לקח גם הוא אחת. כשנותרה רק עוגייה אחת, הוא תהה מה יעשה עכשיו הגנב החצוף. לתדהמתו של יוסי בחיך על פניו, לקח הגנב את העוגייה האחרונה ושבר אותה לשתיים. הוא הציע לו בשיא החוצפה חצי מהעוגייה בעודו אוכל את החצי האחר, יוסי לא יכול היה להתאפק וחטף אותה ממנו תוך שהוא מסנן לעצמו... ואוווו... לבחור הזה יש חוצפה!... הוא כל כך גס רוח, גזלן של ממש! אפילו תודה לא אמר! מעולם לא היה יוסי כל כך עצבני. יוסי נאנח בהקלה כשנקרא לטיסה שלו. הוא אסף את חפציו והלך לשער, כשהוא מסרב להעיף אפילו מבט בכיוונו של הגנב כפוי הטובה והחצוף. הוא עלה למטוס ושקע במושבו המרופד. אז חזר לספר, שכמעט סיים. כשהושיט יד לתיק, נחרד עד עמקי נשמתו. בתיק הייתה מונחת שקית העוגיות שלו, מונחת ממש מול עיניו. האיש הזר קנה שקית זהה לשלו מאותה חנות שבשדה התעופה!... "אם העוגיות שלי כאן, נאנח בייאוש, זה אומר שההן היו שלו! והאיש שהן שלו ניסה להתחלק איתי!" כמוכן שכבר היה מאוחר מדי בשביל להתנצל – המטוס המריא. ואז הבין מידועינו בעצב, כי הוא זה שהיה גס הרוח, כפוי הטובה ולמעשה הוא בעצמו - הגנב... כמה פעמים בחיינו אנחנו משוכנעים שמהו נכון ואנחנו צודקים, ולא יודעים עד כמה אנו טועים... זהו אם כן הזמן לעצור ולהתבונן מה עלינו לשפר על מנת שלא נגיע לשנה הבאה ויתברר ששוב טעינו...

סיפור ז' לשולחן שבת

מובא בפרשה הפסוק " כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים ... ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" מעשה בשני שכנים ערבים שקרקעותיהם גבלו זה בזה. בין שתי השדות הפרידה שורת עצי פרי. באחד הימים נסע האחד מהם אל מחוץ ליער לרגל עסקיו. כשחזר גילה ששכנו עקר את עצי הפרי ששימשו כחייץ, וכבש שטח נרחב משדהו. השכן הכחיש כמוכן כל קשר למעשה, וטען שכל השטח הזרוע - שלו הוא מקדמת דנא... פרץ ריב גדול, והם הביאו את תעצומותיהם בפני השופט. נבון השופט והעביר את השיפוט לערכאה גבוהה יותר, עד שהגיעו אל המלך. נבון המלך והחליט כי רק רבם של היהודים, הגאון רבי יצחק טייב זצ"ל, יוכל לפתור את הבעיה. קראו לרב, והרב שאל את השכן הנפגע האם יש בביתו... פרד. הביא הלה את הפרד, ויצאו עימו לשדה. אמר לו רבי יצחק להריץ את הפרד. והפרד, כידוע אינו נכנס לשדה שאינו מכיר. רץ הפרד עד לנקודה מסוימת, ועצר. הורה הרב וחפרו שם, ולבושתו של הערבי השני נמצאו שורשי העצים שהיוו את קו הגבול עד לעקירתם הזדונית... התרגש הערבי שגזילתו הושבה לו, והביא לרב מתנה מפוארת. אמר לו הרב: "לו הייתי מקבל מתנות, לא הייתי יכול לפסוק דיני אמת..."

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות :

תפילות משה רבנו להיכנס לארץ (ג, כג-כט)

1. הפרשה נפתחת בשבח של משה רבנו לקב"ה . חז"ל מלמדים אותנו שמשה רבנו התפלל 515 תפילות כמניין "ואתחנן" (ואתחנן בנימטריה = 515) . מה מבקש משה מהקב"ה? : _____ וְאָרְאָה אֶת _____ אֶת _____ הַיַּרְדֵּן (ג,כד) אֶעֱבְרָה נָא וְאָרְאָה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
2. כתוב בפס' "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר", למה נאמר לשון "ואתחנן" ולא נאמר "ואתפלל"? (רש"י ג,כג) אין חנון בכל מקום (א) אלא לשון מתנת חנם, אע"פ שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם, לפי שאמר לו וחנותי את אשר אחון (שמות לג, יט.), (ב) אמר לו בלשון ואתחנן. דבר אחר, (ג) זה אחד מעשרה לשונות שנקראת תפלה, (ד) כדאיתא בספרי (כו.): כתוב בפסוק "ואתחנן אל ה' בעת ההיא" באיזה עת מדובר, ומדוע משה מבקש דווקא באותה העת? (רש"י ג,כג) לאחר שכבשתי (ה) ארץ סיחון ועוג דמיתי שמא הותר (ו) הנדר (ספרי שם):
3. מה נרמז בנימטריה של המילה "ואתחנן"? (בעל הטורים ג,כג) בנימטריה שירה שאמר לפניו שירה כדי שישמע תפלתו הפס' שלפנינו נקרא בתורה כך "ה' אלקים אתה החילות" וכו', מה מבטאים שני שמות ה' "ה' אלקים"? (רש"י ג,כד) רחום (ח) בדן מה הפירוש בדברי משה לה' "אתה החילות להראות את עבדך" . מה משה למד מהקב"ה? (רש"י ג,כד) פתח להיות עומד (ט) ומתפלל אע"פ שנגזרה גזירה, אמר לו ממך למדתי, שאמרת לי ועתה הניחה לי (שמות לב, י.), וכי תופס הייתי בך, אלא לפתוח פתח שבי תלוי להתפלל עליהם (ספרי כז,.) כמו כן הייתי סבור לעשות עכשיו:
4. מה הפירוש "להראות את עבדך... ואת ירך החזקה"? (רש"י ג,כד) ואת ירך. זו ימינך, שהיא פשוטה לכל (כ) באי עולם: החזקה. שאתה כובש ברחמים (ל) את מידת הדין החזקה:
5. למה משה מדגיש בדבריו "מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך"? (רש"י ג,כד) אינך דומה למלך בשר ודם, (מ) שיש לו יועצין וסנקטורין, (נ) הממחין בידו כשרוצה לעשות חסד ולעבור על מדותיו, אתה אין מי ימחה בידך אם תמחול לי ותבטל גזירתך. ולפי פשוטו, אתה החלות להראות את עבדך, מלחמת סיחון ועוג, כדכתיב ראה החלותי תת לפניך (דברים ב, לא.). (ס) הראני מלחמת ל"א מלכים: כתוב בפס' "אעברה נא", מה לשון "נא"? (רש"י ג,כד) אין נא (ע) אלא לשון בקשה
6. כתוב בפס' "ואראה את הארץ הטובה ... ההר הטוב הזה והלבנון", מהו "ההר הטוב"? (רש"י ג,כד) זו (פ) ירושלים: מה הפירוש "והלבנון"? (רש"י ג,כד) זה בית (צ) המקדש (יומא לט):
7. למה יש 40 מילים מ"ואתחנן" עד "ההר הטוב הזה" והלבנון? ומה למדים ממשו לעניין תפילה? (בעל הטורים ג,כד) מן ואתחנן עד והלבנון מ' תיבות לומר זכור לי מ' יום שעמדתי לפניך בהר. לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל מנא לן ממשו
8. מה הפירוש "ויתעבר ה'"? (רש"י ג,כד) נתמלא (ק) חמה (ספרי כט.):
9. מה הפירוש בדברי ה' אל משה "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה"? (רש"י ג,כד) שלא יאמרו, הרב כמה קשה, (ש) והתלמיד כמה סרבן מפציר. דבר אחר רב לך, הרבה מזה (ת) שמור לך, רב טוב (א) הצפון לך (ספרי פנחס קלה.):
10. מה הפירוש בדברי ה' אל משה "רב לך"? הביאו שלושה פירושים. (בעל הטורים ג,כד) פ"י אתה התחלת לספר בשבחי רב הוא אצלך וגדול ממך מלספר בו. ד"א הרב שלך וגדול ממך והוא אדוני על ידו נקנסה מיתה לכל וא"א לך לינצל ממנה. ד"א רב לך הרבה פעמים עשית כנגדי. אמרת שלח נא ביד תשלח. ולמה הרעת. הצאן ובקר. והסלע. אי אפשר לי לסבול לך יותר. ד"א אפילו בדבר מועט שאתה עושה שלא כהוגן הוא רב לך לפי חכמתך. ד"א בזה יודע שרב לך כי אני רבך כי כמה פעמים נצחתני ועתה לא תוכל לנצחני. ד"א רב לך אתה יש לך רב אבל אני אין לי רב שיתיר שבועתי לכן לא תבואו. ד"א הגיעה השעה שיש לך רב כי כבר הגיע זמנו של יהושע ואין רבנותו ניכר בעודך חי. ד"א רב לך אל תירא ממלאך המות כי הרב שלך יעסוק בך ד"א רב לך הרבה טובות מתוקנים לך מה רב טובך אשר צפנת ליראיך:
11. הקב"ה כועס על משה (וְיַתְעֵבֶר) ומצווה עליו להפסיק להתפלל "רב לך אל תוסף דבר עלי עוד בדרך הזה". אומרים חז"ל שאם היה מתפלל עוד תפילה אחת, היה נכנס. מה מצווה הקב"ה את משה לעשות? (ג,כז) לעלות לראש ההר ולראות את ארץ ישראל
12. מי ינחיל את הארץ במקום משה? (ג,כח) יהושע בן נון
13. מה הפירוש "וצו את יהושע וחזקו ואמצהו"? (רש"י ג,כח) וחזקו ואמצהו. בדברייך, (ד) שלא ירך לבו לומר, כשם שנענש רבי עליהם כך סופי ליענש עליהם, מבטחו אני, כי הוא יעבור והוא ינחיל
14. למה משה מזכיר כאן "ונשב בגיא" מה הקשר לשאלת משה להכנס לארץ ולתשובת ה' לשאלתו? (רש"י ג,כט) ונשב בגיא וגו'. ונצמדתם לעבודת אלילים, (ח) ואעפ"כ ועתה ישראל שמע אל החקים, והכל מחול לך, ואני לא זכיתי לימחל לי

מובא במדרש תנחומא על הפרשה : אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, משה, שתי שבועות נשבעתי, אחת שתמות, ואחת שלא לאבד את ישראל. לבשל את שתיקן אי אפטר, אם תרצה לחיות ואבדו ישראל, מושב. אמר לפניו, רבני, בעלילה אתה בא עלי. אתה תופש התבל בשני ראשים. יאבד משה ואליף כמוהו, ואל יאבד אחד מישראל

הציווי על שמירת מצוות ה' (ד, א-כז)

1. כתוב בפס' "ועתה ישראל שמע אל החקים... אשר אנכי מלמד אתכם לעשות", מה אפשר ללמוד מפס' זה? (בעל הטורים ד,א) שהתלמוד מביא לידי מעשה:
2. משה רבנו מבקש מעם ישראל לשמוע אל החוקים והמשפטים שהוא מלמד אותם "למען תקיחו וּבְאַתְּם וּיְרִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ" . ומצווה לא להוסיף ולא לגרוע (להוריד) מהמצוות שקיבלו . מה הפירוש "לא תסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם"? (רש"י ד,ב) כגון חמש פרשיות בתפילין, חמשת מינין בלולב, וחמש ציציות, וכן לא תגרעו (ספרי ראה פב.):

המלמד

גיליון להורים

מתכוננים לפרשה

פרשת וַאֲתַנְוִינָן (נבונים)

www.Parashatshavua.com

3. כתוב בפס' "ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתם ובינתכם לעיני העמים", מה הפירוש "כי היא חכמתם ובינתכם לעיני העמים"? (ו, ד) בזאת תחשבו חכמים (י) ונבונים לעיני העמים:
  4. הצירוף "מי גוי גדול" כתוב פעמים ברצף . בפעם הראשונה לציין את קירבתו של הקב"ה "בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו". מה הופך אותנו לגוי גדול עפ"י הכתוב בפעם השנייה? (ד, ח) חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת
  5. כתוב בפס' "כי מי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים" מה הפירוש "חקים ומשפטים צדיקים" האם החוקים הם שומרי שבת מניחים תפילין שאז יקראו להם "חקים צדיקים"? (רש"י ד, ח) חקים ומשפטים צדיקים. הגונים (כ) ומקובלים
  6. כתוב בפס' "רק השמר לך ... פן תשכח את הדברים" וכו', מה יקרה אם לא נשמור את הדברים? (רש"י ד, ח) אז, כשלא תשכחו אותם ותעשו על אמתתם, תחשבו חכמים ונבונים, (ל) ואם תעוותו אותם מתוך שכחה, תחשבו שוטים
  7. משה רבנו מצווה לשמור ולא לשכוח מאורע מיוחד ולהעבירו לדורות הבאים . איזה אירוע מזכיר משה רבנו לעם ישראל? (ד, יג) קבלת התורה במעמד הר סיני
  8. כתוב בפס' "ויגד לכם את בריתו... לעשות עשרת הדברים" ואחר כך כתוב "ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם חקים ומשפטים", מה צוה ה' את משה ללמד לעם ישראל? (רש"י ד, יד) ואתי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם. תורה (ס) שבעל פה:
  9. משה רבנו מדגיש לעם ישראל: כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר ה' אליכם בתוך האש" כדי להרחיקם מהאפשרות לעבודת אלילים ופסלים . איזה סוגי פסלים מפרט משה רבנו (חמישה סוגים)? (ד, טז) צורת אדם (זכר או נקבה), בהמה, ציפור כנף, רמש האדמה, דגים
  10. משה רבנו מזהיר מפני עבודת אלילים של כוחות הטבע "השמש ואת הירח ואת הכוכבים כל צבא השמים" לאמר שהטבע מנהיג את העולם, ואין בורא לעולם. מה הפירוש "כל צבא השמים... אשר חלק ה' אלקיך אתם לכל העמים"? (רש"י ד, טז) להאיר (פ) להם. דבר אחר, לאלוהות, (צ) לא מנען מלטעות אחריהם, (ק) אלא החליקם בדברי הבליהם לטרדם מן העולם, וכן הוא אומר, כי החליק אליו בעיניו למצוא עונו לשנוא (תהלים לו, ג):
  11. כתוב בפס' "ופן תשא עיניך השמימה וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים כל צבא השמים ונדחת והשתחית להם", מה הפירוש "פן תשא עיניך השמימה" האם הכוונה שאנו צריכים להזהר מלהסתכל על השמים? (רש"י ד, טז) תשא עיניך. להסתכל בדבר, ולתת (ע) לב לשוב לטעות אחריהם
  12. הקב"ה הוציא את עם ישראל "מכור הברזל ממצרים להיות לו לעם נחלה ביום ההוא" . מהו "כור"? (רש"י ד, כ) הוא כלי שמזקקים בו את הזהב
  13. משה רבנו אומר "כי אנכי מת בארץ הזאת אינני עבר את הירדן", לכאורה המילים "אינני עבר את הירדן" מיותרת שכן אם משה רבנו נפטר איך יעבר את הירדן, אם כן מה בא הפס' ללמדנו? (רש"י ד, כב) מאחר שמת מהיכן יעבור, אלא אף עצמותי אינם עוברין;
- הקב"ה ברר את עם ישראל מתערובת הגוים במצרים ולאחר צאתם משם התחזקו כברזל לקיים את דברו , לשמור את תורתו ולהיות עם ה' שמלמד את דבר ה' בעולם

אזהרה מפני ישיבת הארץ לאורך השנים(ו, כהמ)

1. ביום תשעה באב אנו קוראים בתורה בפרשת "כי תוליד בנים ובני בנים ונשנתם בארץ" . משה רבנו מזהיר את עם ישראל שלאחר מספר דורות בארץ ישראל שיקבלו את הטוב והשפע הגדול , עלולים לשכוח את ה' ולחזור לעבוד עבודה זרה כמו הגוים. נבואתו של משה רבנו התקיימה וביום תשעה באב חרב בית המקדש. מה העונש שעם ישראל קיבל? (ד, כז) גלות וְהִפִּיץ ה' אֶתְכֶם בְּעַמִּים
  2. כתוב בפס' "ונשנתם בארץ והשתחתם ....", מה הגימטריה של המילה "ונשנתם" ומה נרמז לגבי הגלות מארץ ישראל? (רש"י ד, כה) רמז להם שיגלו ממנה לסוף שמונה מאות וחמשים ושתים שנה, כמנין ונשנתם, והוא הקדים והגלם לסוף שמונה מאות וחמשים, והקדים שתי שנים לנושנתם, כדי שלא יתקיים בהם כי אבד תאבדון
  3. כתוב בפס' "העדתי בכס היום את השמים ואת הארץ כי אבד תאבדון" וכו', מה הפירוש "העדתי בכס היום את השמים ואת הארץ"? (רש"י ד, כו) הנני מזמנים להיות עדים (ג) שהתירתי בכס:
  4. כתוב בפס' "והפיץ ה' אתכם בעמים... ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם", מה הפירוש "ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם", האם משום שגלינו לחוץ לארץ בהכרח נעבוד עבודה זרה? (רש"י ד, כח) ועבדתם שם אלהים. כתרגומו, משאתם עובדים לעובדיהם, (ד) כאילו אתם עובדים להם:
  5. כתוב בפס' "ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת... כי אל רחום ה' אלקיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע להם", מה הפירוש "ה' אלקיך לא ירפך"? (רש"י ד, לא) לא ירפך. מלהחזיק בך בדין, ולשון לא ירפך לשון לא יפעיל הוא, לא יתן לך רפיון, (ה) לא יפריש אותך מאצלו
  6. משה רבנו מבטיח לעם ישראל שהקב"ה יצילם אם יבקשו את ה' "בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ" בזכות שמירת המצוות והברית לאבותנו הקדושים. משה רבנו מעודד את עם ישראל לחקור מאז נברא העולם "הַנְהִיָּה בְּדָבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה אוּ הַנְשַׁמֵּעַ כְּמֹהוּ" . על איזה דברים מתכוון משה רבנו באומרו הַנְהִיָּה וְ הַנְשַׁמֵּעַ? (ד, לג-לד)
- עם _____ אַלְקִים מְדַבֵּר .... כְּאִשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֹתָהּ _____ " (עם שלם שומע את ה' ונשאר חי) (ד, לג) הַשְּׁמַע עִם קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כְּאִשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֹתָהּ וַיְחִי הַנְּסָה אֱלֹהִים לְבוֹא בְּמִסַּת _____ בְּמִסַּת _____ וּבְמִצְרַיִם גְּדֻלִים ... בְּמִצְרַיִם לְעִינֶיךָ (האם היה פעם מקרה שאלוהים של עם אחר שנלחם בעצמו ושיחרר את עמו כפי שעשה הקב"ה?) (ד, לד) הַנְּסָה אֱלֹהִים לְבוֹא לְקַחַת לֹא גֹי מְקַרֵּב גֹּי בְּמִסַּת בְּאֹתָם וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבְיָרוּעַ נְטוּיָה וּבְמִצְרַיִם גְּדֻלִים ... בְּמִצְרַיִם לְעִינֶיךָ
7. כתוב בפס' "הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתם ובמופתים", מה הפירוש "במסות"? (רש"י ד, לד) על ידי נסיונות הודיעם גבורותיו,

8. כתוב בפס' "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו", מה הפירוש "אתה הראת" איזה ראייה היתה כאן? (רש"י ד, לה) כתרגומו אתחזיתא, (ג) כשנתן הקב"ה את התורה פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים, כך קרע את התחתונים וראו שהוא יחידי, לכך נאמר אתה הראת לדעת

עם ישראל זכה לראות בעיניו את גדולתו של הקב"ה ומאהבתו לאברהם יצחק ויעקב זכינו לברכה הגדולה של ירושת ארץ ישראל והשמירה על המצוות והחוקים מבטיחה את הקשר עם הקב"ה בארץ ישראל לנצח

ערי המקלט (ד, מא"ג)

1. למדנו בפרשת מסעי על ערי מקלט. סה"כ היו שש ערי מקלט וביאר רש"י שאף על פי שבארץ כנען תשעה שבטים וכאן אינן אלא שנים וחצי, השהו מנין ערי מקלט שלהם, משום דבגלעד נפישו רוצחים (היו הרבה רוצחים) כמו שכתוב בספר הושע "גלעד קרית פועלי און עקובה מדם". מה שמות ערי המקלט בכל שבט בעבר הירדן המזרחי? (ד, מג) ראוּבֵן־בֶּצֶר, גַּד - ראמות, מנשה - גולן

מעמד הר סיני ועשרת הדיברות (ד, מד - ה' ל)

משה רבנו מזכיר לעם ישראל את מעמד הר סיני שבו הקב"ה מתגלה לכל עם ישראל "פְּנִיִם בְּפָנִים דְּבָר ה' עִמָּכֶם בְּהָר", דבר שלא קרה ולא יקרה לשום עם, והתגלות זו עוברת בעם ישראל בעדות מדור לדור

1. מדוע משה רבנו עמד להגיד את דבר ה' לאחר הדיבר הראשון בעשרת הדיברות "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ .." (ה, ה) כי יראתם מפני האש ולא עליהם
2. מיתחו קווים בין הפסוקים להשלים את עשרת הדיברות (ה, וי"ח)
  - אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים
  - לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי
  - לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא
  - שְׁמֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ
  - כְּבֹד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ נִתֵּן לְךָ
  - לֹא תִרְצַח
  - וְלֹא תִנְאַף
  - וְלֹא תִגְנֹב
  - וְלֹא תַעֲנֶה בְרֵעֶךָ עַד שְׁוֹא
  - וְלֹא תִחַמֵּד אִשְׁתִּי רֵעֶךָ
3. למה נסמך "אל קנא" ל"לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא"? (בעל הטורים ה, ט) סמך אל קנא ללא תשא שכל הנשבע לשקר כאילו עובר עבודה זרה;
4. למה נאמר כאן "שמור את יום השבת" ובדיברות הראשונות בפרשת יתרו נאמר "זכור" (רש"י ה, יב) ובראשונות הוא אומר זכור, שניהם בדבור אחד ובתיבה אחת (ד) נאמרו, ובשמיעה אחת נשמעו (מכילתא בחדש פ"א);
5. כתוב בפס' "שמור את יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלקיך", מה הפירוש "כאשר צוך ה' אלקיך", היכן ה' צונו על זה? (רש"י ה, יב) קודם מתן תורה (ה) במרה (שבת פ"א);
6. למה נסמך כיבוד אב ואם לשבת? (בעל הטורים ה, טז) סמך כבוד את אביך לשבת שגם בשבת כתיב וכבודתו שצריך לכבדו במאכל וכסות
7. מי כתב את עשרת הדיברות ועל מה הם נכתבו? (ה, יט) הקב"ה על שני לוחות אבן
8. ראשי השבטים והזקנים פונים אל משה רבנו ביראת גדולה לאחר התגלות ה' בהר סיני והחשש מהמעמד הנשגב של שמיעת קול ה' לבשר ודם. מה הם מבקשים ממשנה? (ה, כ"ב) לשמוע את דבר ה' ולהעבירו לעם ישראל
9. עם ישראל פונה אל משה ואומר לו "קרוב אתה ושמע את כל אשר יאמר ה' אלקינו ואת תדבר אלינו", מה הפירוש "ואת תדבר אלינו" למה לא נאמר "ואתה תדבר אלינו"? (רש"י ה, כד) התשתם (י) את כחי כנקבה, שנצטערת עליכם ורפיתם את ידי, (כ) כי ראיתי שאינכם חרדים להתקרב אליו מאהבה, וכי לא היה יפה לכם ללמוד מפי הגבורה, ולא ללמוד ממני;

הקב"ה שומע את דברי עם ישראל ומברכם: "מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי ולשמר את כל מצותי כל הימים"

המלמד

גיליון להורים

מתכוננים לפרשה

פרשת וַאֲתַנְיִן (נחמיו)

פרשת "שמע ישראל..." (ו, א-ט)

לאחר שמשה רבנו מזכיר לעם ישראל את מעמד הר סיני, וזכרים ללמוד את הפרשה שאומרים פעמים ביום: "שמע ישראל"

1. כתוב בפס' "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד", נראה שיש מילים מיותרות בפס' ויכל לומר "שמע ישראל ה' אלוקינו אחד", אם כן מה רצה הפס' ללמדנו? (רש"י ו,ד) ה' שהוא אלהינו (ל) עתה, ולא אלהי האומות עובדי אלילים, הוא עתיד להיות ה' אחד,
2. כתוב בפס' "ואהבת את ה' אלקיך", למה נאמר "ואהבת"? (רש"י ו,ה) עשה דבריו מאהבה, אינו דומה עושה מאהבה (מ) לעושה מיראה, העושה אצל רבו מיראה, כשהוא מטריח עליו, מניחו והולך לו (ספרי לב.):
3. למה נאמר "בכל לבבך" ולא נאמר "בכל לבך"? (רש"י ו,ה) בשני יצריך (ג) דבר אחר בכל לבבך, שלא יהיה (ס) לבך חלוק על המקום (ספרי שם):
4. מה הפירוש "ובכל נפשך"? (רש"י ו,ה) אפילו הוא נוטל את נפשוך
5. מה הפירוש "ובכל מאדך", ומדוע נכתב שהרי אמר כבר "בכל נפשך" שאפילו צריך למסור את נפשו מוסר כל שכן דברים אחרים? (רש"י ו,ה) בכל ממונך, יש לך אדם שממונו (ע) חביב עליו מגופו, לכך נאמר ובכל מאדך (ברכות סא:). דבר אחר ובכל מאדך, (פ) בכל מדה ומדה שמועד לך, בין במדה טובה בין במדת פורענות, וכן בדוד הוא אומר, כוס ישועות אשא וגו' (תהלים קטז, יג). צרה ויגון אמצא וגו' (שם ג.):
6. למה נאמר כאן כהמשך לדברים הקודמים "והיו הדברים האלה" וכו'? (רש"י ו,ו) ומהו האהבה, והיו הדברים האלה, (צ) שמתוך כך אתה מכיר בהקב"ה ומדבק בדרכיו (ספרי לג.):
7. למה נאמר "הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך", וכי ה' מצוה אותנו "היום"? (רש"י ו,ו) לא יהיו בעיניך כדיוטגמא ישנה שאין אדם סופנה, (ק) אלא כחדשה (ר) שהכל רצין לקראתה (ספרי שם). דיוטגמא מצות המלך הבאה במכתב:
8. מה הפירוש "ושננתם"? (רש"י ו,ז) לשון חדוד הוא, (ש) שיהיו מחודדים בפניך, שאם ישאלך אדם דבר, לא תהא צריך לגמגם בו, אלא אמור לו מיד (ספרי לד.):
9. כתוב בפס' "ושננתם לבניך", מה הפירוש "לבניך", הרי כבר נזכר למעלה "לשמר את חקתיו... אשר אנכי מצוך אתה ובנך"? (רש"י ו,ז) אלו התלמידים, (ת) מצינו בכל מקום שהתלמידים קרוים בנים, שנאמר בנים אתם לה' אלהיכם (דברים יד, א), ואומר בני הנביאים אשר בבית אל (מלכים ב, יב), וכן בחזקיהו שלמד תורה לכל ישראל וקראם בנים, שנאמר בני עתה אל תשלו (דברי הימים ב, כט, יא), וכשם שהתלמידים קרוים בנים, שנאמר בנים אתם לה' אלהיכם, כך הרב קרוי אב, שנאמר אבי אבי רכב ישראל וגו' (מלכים ב, יב, יב):
10. מה הפירוש "ודברת בס", למה מודגש "בס", ולא נאמר "ודברת אותם"? (רש"י ו,ז) שלא יהא עיקר דבורך אלא בס, (א) עשם עיקר ואל תעשם טפל (ספרי לד.):
11. כתוב בפס' "וקשרתם לאות על ירך" במה מדובר? (רש"י ו,ח) אלו תפילין שבזרוע
12. כתוב בפס' "והיו לטטפת בין עיניך" במה מדובר, ומה הפירוש "לטטפת"? (רש"י ו,ח) אלו תפילין שבראש, ועל שם מנין פרשיותיהם נקראו (ג) טטפת, טט בכתפי (ד) שתים, פת באפריקי (ה) שתים:
13. למה נכתב "מזוזות ביתך" בכתב חסר? (רש"י ו,ט) מזוזת כתיב, שאין צריך (ו) אלא אחת: (מזוזות שני הקורות בצדי הדלת. המשקוף הוא החלק העליון שמשקף על הדלת)
14. מה הפירוש "ובשעריך"? (רש"י ו,ט) לרבות שערי חצרות ושערי מדינות ושערי עיירות (יומא יא:):

ירושת הארץ והסכנה מהישארות הגוים (ו, י - ז, יא)

משה רבנו מבטיח שוב לעם ישראל את ירושת הארץ והברכה הגדולה שבארץ ישראל "ערים גדולות וטבת אשר לא בנית", ויביתים מלאים כל טוב... וברת חצובים... כַּרְמִים וְיִתְיִם", ומוזהיר את עם ישראל שהשפע והברכה יכולים לגרום להם לשכוח את ה' ולחשוב שהברכה מגיעה בזכות המאמצים שלהם, כפי שנראה בפרשת עקב "...כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה"

1. כתוב בפס' "והיה כי יבאך ה' אלקיך אל הארץ... לתת לך ערים גדולות וטבת אשר לא בנית... וברת חצובים אשר לא חצבת", למה נאמר "חצובים" הרי בורות חופרים ולא חוצבים? (רש"י ו,יא) לפי שהיו מקום טרשין וסלעים, נופל בו לשון חציבה:
2. רישמו שלושה דברים מתוך דבריו של משה רבנו שיעזרו לעם ישראל לשמור את הברית עם הקב"ה (ויביח) ואתו תעבד ובשמו תשבע, לא תלכו אחרי אלהים אחרים, לא תנסו את... כַּאֲשֶׁר נִסִּיתֶם בַּמִּסְפָּה, שְׁמוֹר תִּשְׁמְרוּן אֶת מִצְוֹת ה'... וְעֲדִיתִי וְחָקִיו "
3. כתוב בפס' "את ה' אלקיך תירא ואותו תעבד ובשמו תשבע", מתי מותר להשבע בשמו של ה'? (רש"י ו,יג) אם יש בך כל המדות הללו, (ח) שאתה ירא את שמו ועובד אותו, אז בשמו תשבע, שמתוך שאתה ירא את שמו תהא זהיר בשבועתך, ואם לאו לא תשבע
4. מה הפירוש "ועשית הישר והטוב בעיני ה'"? (רש"י ו,יח) זו פשרה לפניך משורת הדין:
5. הערבון הגדול לשמור את הברית עם הקב"ה היא מצוות "והגדת לבנך". כל יהודי צריך ללמד את ילדיו על הקשר עם הקב"ה. מה התשובה לשאלת הבן "מה העדות והמִשְׁפָּטִים"? מיתחו קווים בין חלקי הפסוקים (ו,כא-כג) עֲבָדִים הָיִינוּ לַפְּרֹעָה בְּמִצְרַיִם וַיֹּצִיאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וַיִּתֵּן ה' אוֹתוֹת וּמִפְתִּים גְּדוֹלִים וְרַעִים בְּמִצְרַיִם בְּפָרְעֹה וּבְכָל בֵּיתוֹ לְעֵינֵינוּ וְאֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הִבִּיא אֶתְנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם וַיִּצְוֵנוּ ה' לְעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ
6. כתוב בפס' "ונשל גוים רבים מפניך" מה לשון "ונשל"? (רש"י ז,א) לשון השלכה והתזה, וכן ונשל הברזל (דברים יט, ה):
7. לקראת הכניסה לארץ, משה רבנו מבטיח שהקב"ה יתן את עמי כנען ביד ישראל ועם ישראל צריך להשמדם. בפסוקים כתובים שלושה איסורים לא תקרת להם בְּרִית, וְלֹא תִחַנְּם וְלֹא תִתְחַנְּתָם בָּם.

המלמד

גיליון להורים

מתכוננים לפרשה

פרשת וַאֲתַוְנֶנּוּ (נחמיו)

www.Parashatshavua.com

- מה הפירוש "לא תחנם"? (רש"י ז,ב) לא תתן להם חן, אסור לו לאדם לומר כמה נאה גוי זה. (ט) דבר אחר, לא תתן להם חנייה בארץ (עבודה זרה כ.).
- בגמרא קיימת הלכה נוספת "לא תיתן להם מתנת חינוס" איסור נתינת מתנות לגוים. (מסכת ע"ז כ.).
8. מה צריך עם ישראל לעשות בכניסתו לארץ לאחר כיבושה? (ז,ה) מִזְבְּחֵיהֶם תִּתְצוּ וּמִצִּבְתֵּם תִּשְׁבְּרוּ וְאֲשִׁירֵיהֶם תִּגְדְּעוּן וּפְסִילֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ כְּתוּב בַּפֶּסֶס "ואשיריהם תגדעון", מהם "אשיריהם"? (רש"י ז,ה) אילנות שעובדין אותן
9. מה הפירוש בכתוב בפסוק "לא מרבכם... כי אתם המעט מכל העמים" לפי המדרש? (רש"י ז,ז) לא מרבכם. כפשוטו. ומדרשו, לפי שאין אתם מגדילים עצמכם כשאני משפיע לכם טובה, לפיכך חשקתי בכם: כי אתם המעט. הממעטין עצמכם, כגון אברהם שאמר ואנכי עפר ואפר (בראשית יח, כז.), וכגון משה ואהרן שאמרו ונחנו מה (שמות טז, ח.), לא כנבוכדנצר שאמר אדמה לעליון (ישעיה יד, יד.), וסנחריב שאמר מי בכל אלהי הארצות (שם לו, כ.), וחירם שאמר אני מושב אלהים ישבתי (יחזקאל כח, ב.):
10. מה הפירוש "לאהביו" ומה הפירוש "ולשומרי מצותיו"? (רש"י ז,ט) לאוהביו. אלו העושין מאהבה: ולשומרי מצותיו. אלו העושין מיראה
11. כתוב בפס' "...שמר הברית והחסד לאהביו ולשמרי מצותיו לאלף דור" למה נאמר כאן "לאלף דור" ונאמר במקום אחר "לאלפים" שנשמע שם אלפיים דורות, וכאן רק אלף דור? (רש"י ז,ט) ולהלן הוא אומר לאלפים (דברים ה, י.), כאן שהוא סמוך אצל לשומרי מצותיו העושין מיראה, הוא אומר לאלף, (ל) ולהלן שהוא סמוך אצל לאוהביו העושין מאהבה, ששכרם יותר גדול, הוא אומר לאלפים:
12. כתוב בפסוק "ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו". מדוע הקב"ה משלם לרשעים שכר בחייהם? (רש"י ז,י) בחייו משלם לו גמולו הטוב, (מ) כדי להאבידו מן העולם הבא
13. כתוב בפס' "ושמרת את המצוה ... אשר אנכי מצוך היום לעשותם" למה צריך את המילה "היום"? (יא) ולמחר לעולם הבא ליטול שכרם

הפרשה מסתיימת בתיאור אהבת ה' לעם ישראל ושמירת הברית בין הקב"ה לעם ישראל בזכות האבות: "כי עם קדוש אתה לה' אלקיך בך בְּחַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְהִיזוֹת לּוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים "